

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ЗПО «ДПТК»
Олександр СТРИЛЕЦЬ
« 28 » серпня 2026 р.
ПОГОДЖЕНО
Заступник директора ЗПО «ДПТК»
Сергій ГОРДІЄНКО
« 28 » серпня 2026 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

Спеціальність: J8 Автомобільний транспорт

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТА 2. (ІНТЕГРОВАНІЙ БЛОК)

Напрямок 1: Робота з першоджерелами та конспектування базової літератури

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Самостійна робота з філософськими першоджерелами — це не механічне переписування чи копіювання тексту. Це процес глибокого "інженерного демонтажу" інформації: ви маєте розібрати складну думку філософа на складові (категорії), зрозуміти механізм їхньої взаємодії та "зібрати" з них новий світоглядний інструмент, який ви зможете безпосередньо застосувати у своїй щоденній роботі на станції технічного обслуговування (СТО), у діагностичному боксі чи під час спілкування з клієнтами.

Особлива увага під час виконання цієї роботи приділяється формуванню психологічної стійкості (резильєнтності) та соціальній адаптації. Для слухачів-ветеранів та осіб із бойовим досвідом філософія (зокрема стоїцизм) допоможе знайти надійні внутрішні опори при переході від військового або кризового досвіду до мирної, творчої та відповідальної праці в автотранспортній галузі.

БЛОК 1. ФІЛОСОФІЯ ТЕХНІКИ: ВІД ОРГАНА ДО КІБЕРСИСТЕМИ (4 години)

Завдання: Опрацювати та законспектувати класичні концепції техніки: Е. Капп, П. Енгельмейєр, М. Гайдеггер.

1.1. Теоретична візуалізація матеріалу (Схема для конспекту)

Слухачам необхідно перенести дану схему в робочий зошит та доповнити її власними прикладами з галузі автомобільного транспорту.

[ЕВОЛЮЦІЯ РОЗУМІННЯ ТЕХНІЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В АВТОСЕРВІСІ]

1. ЕРНСТ КАПП → "Органопроєкція"

- **Суть:** Механізм та інструмент є підсвідомим продовженням людського тіла та його органів.
- **Приклад (Спец. 274):** Гайковий ключ чи пневмопістолет — це проєкція та посилення м'язів кулака; гідравлічний підйомник — це проєкція спини; а сучасний діагностичний OBD-сканер чи мотор-тестер — це пряме продовження нервової системи та аналітичного мозку механіка. Техніка лікує нашу біологічну обмеженість.

2. ПЕТРО ЕНГЕЛЬМЕЙЄР → "Інструментальна теорія творчості"

- **Суть:** Техніка — це реалізація людської волі, акт найвищого мистецтва та цілепокладання.
- **Приклад (Спец. 274):** Капітальний ремонт двигуна чи відновлення електронного блоку керування (ЕБК) — це не ремісництво, це втілення інженерної ідеї. Автомеханік — не просто "брудний виконавець", він деміург, який повертає механізму життя і диктує металу свої правила.

3. МАРТІН ГАЙДЕГГЕР → "Екзистенціальне тлумачення (Постав / Gestell)"

- **Суть:** Загроза тотального відчуження. Сучасна техніка перетворює все довкола (і природу, і саму людину) на бездушний "ресурс".

- **Приклад (Спец. 274):** Рутину на великому дилерському центрі, де алгоритми комп'ютерної діагностики сліпо диктують механіку, яку деталь міняти. Робітник стає простим "м'язовим додатком" до сканера. *Завдання фахівця* — зберігати критичне мислення, щоб керувати програмою, а не стати безправним "гвинтиком" корпоративної машини.

1.2. Практичне завдання до Блоку 1 (Письмово в конспекті)

Уявіть, що ви працюєте діагностом на великому автопідприємстві. Керівництво закупило новітні системи штучного інтелекту (ШІ) для автомобільної діагностики, які автоматично формують наряд-замовлення, ігноруючи інтуїцію та досвід старих майстрів. *Дія:* Проаналізуйте цей процес через призму екзистенціального тлумачення М. Гайдеггера. Напишіть міні-есе (0,5 сторінки), в якому опишіть загрозу перетворення майстра на "ресурс" для обслуговування ШІ. Якою має бути філософська позиція фахового молодшого бакалавра, щоб зберегти свою інженерну гідність та контроль над машиною?

БЛОК 2. СТОЙЦИЗМ І ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ АВТОМЕХАНІКА (4 години)

Завдання: Вивчення текстів філософів-стоїків (Марк Аврелій, Сенека, Епіктет) для глибокого розуміння життєстійкості, емоційної саморегуляції та самовладання (автаркії). Цей блок є критично важливим для психологічної реабілітації, зниження травматичного стресу та розв'язання конфліктів на виробництві.

2.1. Теоретична візуалізація (Схема для конспекту)

Що таке Автаркія? Це абсолютна внутрішня незалежність від зовнішніх деструктивних обставин. В автоінженерії це означає холонокровність під час складних ремонтів, аварій та комунікаційних криз.

[СТОЙЧНИЙ АЛГОРИТМ УПРАВЛІННЯ КРИЗОЮ НА СТО]

СИТУАЦІЯ: Під час демонтажу форсунки або свічки накаливання на дорогому дизельному двигуні вона ламається і залишається в голові блоку циліндрів (ГБЦ). Клієнт влаштовує істеріку, керівництво вимагає негайного вирішення. *Реакція непідготовленого мозку (Система 1) — паніка, гнів, ступор.*

КРОК 1 (Епіктет): Дихотомія контролю.

- **ПОЗА КОНТРОЛЕМ:** Факт фізичного зламу металу (через втому матеріалу), крик клієнта, гнів начальника. *(Раціонально ігноруємо, не витрачаємо енергію).*
- **ПІД КОНТРОЛЕМ:** Моя кваліфікація, мій аналіз структури зламу, моє вміння застосувати екстрактор для висвердлювання. *(Максимально фокусуємось).*

КРОК 2 (Сенека): Premeditatio malorum (Передбачення найгіршого).

Фахівець-стоїк заздалегідь продумав "план Б" (замовлення послуг токаря або використання спецобладнання) ще на етапі оцінки закипілої деталі. Рівень стресу знижується до нуля, бо найгірший сценарій вже був пережитий розумом і підготовлений.

КРОК 3 (Марк Аврелій): Дія без пристрасті (Автаркія).

Замість пошуку винних чи самоїдства, інженер-стоїк спокійно бере центровочне свердло, змащує його і починає холодний, хірургічний процес відновлення деталі. *"Перешкада стає шляхом" (Поломка стає можливістю відточити найвищу майстерність).*

2.2. Практичне завдання до Блоку 2 (Завдання з саморефлексії)

Складіть у конспекті «Стоїчний щоденник механіка» за минулий тиждень (або на основі гіпотетичної конфліктної ситуації з вашої практики). Створіть таблицю з 3 колонок:

1. **Подія:** Яка стресова ситуація виникла під час роботи з механізмами чи колегами? (Наприклад: діагностичний сканер "завис" під час прошивки блоку; клієнт відмовляється платити за знайдену додаткову поломку).
2. **Реакція розуму (Що було поза моїм контролем?):** Опишіть фактори, на які ви фізично не могли вплинути, і які, за філософією Епіктета, треба негайно відпустити.
3. **Автаркія (Що я зробив у зоні свого контролю?):** Як ви застосували власні технічні знання з електромеханіки чи навички емпатії для вирішення проблеми, зберігаючи внутрішній спокій? *Ця вправа формує потужну життєстійкість і допомагає слухачам-ветеранам надійно "заземлятися" в моменті "тут і зараз", уникаючи ПТСР-реакцій.*

БЛОК 3. НООСФЕРА ТА ЕКОЛОГІЧНИЙ ІМПЕРАТИВ (4 години)

Завдання: Опрацювання ідей видатного вченого В. Вернадського про ноосферу та еволюцію біосфери під впливом людського розуму. Застосування цих ідей до концепції екологізації автотранспорту та ресурсозбереження.

3.1. Теоретична візуалізація (Схема для конспекту)

Ноосфера (сфера розуму) — це еволюційний стан планети, коли головним фактором її розвитку та виживання стає наукова та інженерна діяльність людства, що базується на етиці.

[ЕВОЛЮЦІЯ ВПЛИВУ АВТОМОБІЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ НА ПЛАНЕТУ]

БІОСФЕРА (Природа до активного втручання людини)

ТЕХНОСФЕРА (Раннє автомобілебудування XX ст.)

- *Мета:* Тотальне викачування ресурсів (нафти, металів) заради масової мобільності.
- *Наслідки:* Катастрофічне забруднення міст (смог), парниковий ефект, низький ККД карбюраторних двигунів, гігантські неперероблені відходи (гума, токсичні мастила, свинець).

• НООСФЕРА (Сучасний екологічний автотранспорт XXI ст. Спец. 274)

- *Мета:* Гармонія природи та транспортних технологій через розум та етику відповідальності.
- *Інструменти фахівця:*
 - Обслуговування систем нейтралізації викидів (EGR, DPF, SCR/AdBlue) без незаконного їх вирізання.
 - Упровадження інфраструктури для електромобілів (EV) та водневих паливних елементів.
 - Замкнутий життєвий цикл (PLM) — правильне сортування та рециклінг акумуляторів (Li-ion) і відпрацьованих рідин на кожній СТО.

3.3. Практичне завдання до Блоку 3 (Кейс-стаді "Еко-відповідальність СТО")

Проаналізуйте наступну виробничу ситуацію і запишіть аргументоване рішення у конспект. На автотранспортному підприємстві, де ви працюєте діагностом, масово обслуговуються дизельні вантажівки. Класична "тіньова" технологія економії передбачає фізичне видалення каталізаторів та перепрошивку блоків керування, що робить вихлоп вкрай токсичним. *Дія:* Як фаховий молодший бакалавр, запропонуйте 2 комплексні рішення з позиції Ноосфери (розумного, етичного управління природою), які дозволять переконати власника автопарку та керівника СТО відмовитися від цієї варварської практики. (Підказка для пошуку літератури: дослідіть економічну вигоду від технологій апаратної гідродинамічної промивки сажових фільтрів (DPF) замість їх видалення, а також наслідки для репутації підприємства та здоров'я механіків).

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. **Формат:** Робота виконується у спеціальному робочому зошиті (або в електронному документі формату PDF, якщо це погоджено з викладачем).
2. **Глосарій:** Наприкінці роботи слухач повинен створити особистий міні-словник термінів, жорстко адаптованих до автомобільної інженерії: *органопроекція, техноценоз (парк автомобілів як екосистема), автаркія, дихотомія контролю, ноосфера, PLM (управління життєвим циклом транспортного засобу).*

Критерії оцінювання (Контроль):

- Повнота конспектування базових філософських ідей (30%).
- Здатність гнучко адаптувати абстрактні філософські поняття до конкретних реалій механічної інженерії, комп'ютерної діагностики та роботи на підприємствах автомобільного транспорту (40%).
- Глибина психологічної саморефлексії та особистісної зрілості, продемонстрована у "Стоїчному щоденнику механіка", здатність інтегрувати *trauma-informed* підходи в професійну діяльність (30%).

Підсумкова порада для здобувачів освіти: Пам'ятайте, що філософія — це не абстрактні, відірвані від життя роздуми. Це найпрактичніша з усіх наук, адже вона вчить вас *думати*. Сучасний діагностичний сканер чи верстат можуть знайти помилку або виготовити деталь, але лише Людина, наділена критичним, філософським та непохитним стоїчним мисленням, здатна вирішити, як застосувати цю техніку безпечно, етично і так, щоб це принесло суспільству розвиток та зберегло життя на дорозі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БУТТЯ, СВІДОМІСТЬ, ПІЗНАННЯ

Напрямок 2: Аналітична робота / Фактчекінг

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Сучасне автотранспортне підприємство, дилерський центр чи станція технічного обслуговування (СТО) занурені в гігантський потік інформації: від офіційних мануалів (TIS) до агресивного технічного маркетингу та гаражних міфів на форумах. Гносеологія (теорія пізнання) — це не абстрактна наука. Для сучасного фахівця з автомобільного транспорту вміння застосовувати жорстку логіку, відрізнити маніпулятивні фейки від об'єктивних фактів та зберігати ясність розуму (фактчекінг) є такою ж критично важливою навичкою, як і вміння працювати з осцилографом чи діагностичним сканером.

Особливо це вміння є життєво необхідним для слухачів-ветеранів. Уміння захистити себе та свій виробничий колектив від інформаційно-психологічних операцій (ІПСО), логічних хиб та паніки формує потужну психологічну стійкість та є запорукою успішної реінтеграції у цивільний інформаційний простір. Філософія вчить "заземлятися" на фактах.

БЛОК 1. ГНОСЕОЛОГІЧНІ МЕТОДИ В ОЦІНЦІ ТЕХНІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ (3 години)

Завдання: Застосування гносеологічних методів (аналіз, синтез, дедукція, індукція) для оцінки достовірності технічної інформації (наприклад, специфікацій нових автомобільних двигунів чи електронних систем керування).

1.1. Теоретична візуалізація матеріалу (Схема для конспекту)

Слухачам необхідно перенести дану схему в робочий зошит для формування методологічної бази діагноста.

[МЕТОДИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПІЗНАННЯ (ГНОСЕОЛОГІЯ АВТОМЕХАНІКА)]

1. АНАЛІЗ (Розкладання цілого на складові)

- *Дія:* Оцінка заявлених специфікацій нового інноваційного двигуна шляхом його віртуального "розбирання" на системи (живлення, запалювання, ГРМ). Якщо виробник заявляє неймовірний ККД, ми аналізуємо окремо теплові втрати та механічне тертя кожного вузла.

2. СИНТЕЗ (Поєднання частин у єдине ціле)

- *Дія:* Формування об'єктивного висновку про надійність електронної системи керування (ЕБК) шляхом об'єднання даних про її процесор, датчики та пропускну здатність CAN-шини.

3. ДЕДУКЦІЯ (Від загального фізичного закону до окремого випадку)

- *Дія:* Закон термодинаміки (загальне): Енергія не виникає з нічого. Заява в специфікації (окреме): Нова електронна турбіна дає +50% потужності без збільшення витрати палива і додаткового живлення. *Фактчекінг:* Специфікація бреше, порушено закон збереження енергії.

4. ІНДУКЦІЯ (Від часткових спостережень до загального висновку)

- *Дія:* Спостереження: 5 різних автомобілів однієї моделі заїхали на СТО з прогорілими клапанами після встановлення нової заводської прошивки ЕБК. *Висновок:* Нова специфікація програмного забезпечення є бракованою (формує занадто бідну суміш).

1.2. Практичне завдання до Блоку 1 (Письмово в конспекті)

Умова: На ринок виходить новий стартап, який презентує систему електронного керування впорскуванням (ЕБК). У технічній специфікації вказано: "Наша система завдяки унікальним квантовим алгоритмам змушує паливо згоряти на 120%, що гарантує повну відсутність вихлопних газів і нескінченний ресурс двигуна".

Дія: Використовуючи метод дедукції (спираючись на фундаментальні закони хімії та термодинаміки), напишіть у зошиті 3-4 речення, які беззаперечно спростовують цю інформацію. Як цей фактчекінг вбереже ваше АТП від закупівлі шахрайського обладнання?

БЛОК 2. ПРОТИДІЯ МАНІПУЛЯЦІЯМ В АВТОМОБІЛЬНОМУ МАРКЕТИНГУ (3 години)

Завдання: Розпізнавання логічних помилок та когнітивних упереджень у технічному маркетингу автомобільної галузі.

2.1. Теоретична візуалізація (Схема для конспекту)

Маркетологи та творці інформаційних вкидів завжди б'ють у емоційну, інтуїтивну частину нашого мозку («Систему 1»). Завдання філософії — змусити вас увімкнути аналітичну, холодну логіку («Систему 2»).

[АНАТОМІЯ КОГНІТИВНИХ УПЕРЕДЖЕНЬ У ТЕХНІЧНІЙ СФЕРІ]

1. ЕФЕКТ ОРЕОЛУ (Halo Effect)

- *Маркетингова пастка:* "Ця моторна олива рекламується чемпіоном Формули-1, а бренд має красивий зелений логотип. Отже, вона ідеально підійде для мого старого дизельного фургона".
- *Раціональний фактчекінг:* Спортивний болід та цивільна вантажівка мають кардинально різні температурні режими і допуски (в'язкість, зольність). Авторитет людини не замінює хімічних властивостей.

2. УПЕРЕДЖЕННЯ ПІДТВЕРДЖЕННЯ (Confirmation Bias)

- *Маркетингова пастка*: Механік почув на форумі, що "французькі коробки передач завжди ненадійні". Коли до нього приїжджає таке авто, він ігнорує реальні показники зносу підшипника і відразу засуджує трансмісію, помічаючи лише те, що підтверджує його віру.

3. ЛОГІЧНА ПОМИЛКА: "Після цього, отже, внаслідок цього" (Post hoc ergo propter hoc)

- *Маркетингова пастка*: "Я залив цю дорогу присадку в бак, і наступного дня перестали стукати амортизатори! Присадка зцілює всю машину!"
- *Раціональний фактчекінг*: Збіг у часі не означає причинно-наслідкового (детерміністичного) зв'язку. Присадка в паливо фізично не контактує з підвіскою.

2.2. Практичне завдання до Блоку 2 (Завдання з саморефлексії та аналізу)

Умова: Знайдіть в інтернеті будь-яку гучну, але маніпулятивну рекламу (або статтю) в автомобільній сфері (наприклад: продаж пристроїв, що вставляються в прикурювач для "економії палива на 30%", або рекламу "магнітизаторів бензину").

Дія: Здійсніть філософський розбір (фактчекінг) за 3 критеріями:

1. Яку логічну помилку (софізм) або упередження використовує рекламодавець, щоб обманути споживача?
2. Чому з точки зору класичної фізики (механіки) цей пристрій не може працювати?
3. Як ви, як відповідальний майстер СТО, поясните клієнту, що це маніпуляція, не ображаючи його довіри? (Обсяг виконання — 0,5 сторінки).

БЛОК 3. ФІЛОСОФІЯ ІННОВАЦІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (3 години)

Завдання: Філософський аналіз наукових фактів та гіпотез, пов'язаних із впровадженням інноваційних технологій комп'ютерної діагностики транспортних засобів.

3.1. Теоретична візуалізація (Схема для конспекту)

Сучасні дилерські сканери та системи предиктивної діагностики часто використовують елементи Штучного Інтелекту (ШІ) та нейромереж. Це породжує глибоку епістемологічну проблему — проблему «Чорної скриньки».

[ДИЛЕМА "ЧОРНОЇ СКРИНЬКИ" В АВТОДІАГНОСТИЦІ]

- **Що це таке?** Нейромережа аналізує гігабайти Live Data (живих даних) з автомобіля і видає готовий вердикт: "Замінити електронний блок керування ABS". Але ШІ *не пояснює*, як саме він дійшов цього логічного висновку. Процес прихований у "чорній скриньці" алгоритму.
- **Ризик сліпої довіри (Технологічний догматизм)**: Механік перестає думати. Він просто виконує наказ комп'ютера. Якщо ШІ помилився (через збій датчика), клієнт платить тисячі доларів дарма. Механік перетворюється на "біологічний маніпулятор" для комп'ютера.
- **Філософський вихід (Критичне мислення)**: Інтелект машини завжди вторинний. Діагност зобов'язаний застосувати сумнів (Декарт). Він повинен взяти осцилограф і вручну перевірити аналогові сигнали датчиків ABS перед тим, як "засудити" дорогий блок. Відповідальність за істину несе людина, а не алгоритм.

3.2. Практичне завдання до Блоку 3 (Міні-есе) *Умова*: На сучасному автопідприємстві впроваджується інноваційна система автономної комп'ютерної діагностики. У колективі поширюється чутка (гіпотеза): "Через 5 років нейромережі повністю витіснять людей-діагностів, нам усім доведеться йти в двірники". Ця гіпотеза викликає деморалізацію. *Дія*: Напишіть аргументоване міні-есе (до 1 сторінки). Здійсніть філософський аналіз цієї гіпотези. Доведіть, спираючись на гносеологію, що штучний інтелект здатний лише на формальну обробку даних, але позбавлений здатності до *інтуїтивного осяяння*, просторового мислення, тактильного досвіду та етичної відповідальності, які притаманні кваліфікованому майстру. Зробіть висновок про те, як інновації змінюють (модернізують) професію, а не знищують її.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ТА 4. ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНИ, НАУКИ І ТЕХНІКИ

Напрямок 3: Підготовка есе / творчих проєктів з філософії науки і техніки

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ЩОДО АНАЛІТИЧНОГО ПИСЬМА

Сучасна галузь автомобільного транспорту переживає безпрецедентну трансформацію. Автомобіль перетворився з простого механічного засобу пересування на складну кіберфізичну систему, інтегровану в екологічний, соціальний та інформаційний простір. Написання аналітичного філософсько-технічного есе є найвищим рівнем вашої самостійної роботи (СРС). Це не просто формальне завдання для отримання оцінки. Це ваш інтелектуальний полігон, де ви вчитеся артикулювати власні думки, захищати свою професійну позицію та формувати непохитний етичний стрижень фахівця.

Особливе значення цей вид роботи має для слухачів, які повертаються до цивільного життя після участі в бойових діях або пережили травматичний досвід. Філософське письмо має потужний терапевтичний ефект (логотерапія). Воно дозволяє структурувати внутрішній хаос, осмислити свій перехід до мирної творчої професії та побачити глибокий, життєствердний сенс у щоденній інженерній праці на станції технічного обслуговування (СТО). Ви не просто ремонтуєте метал — ви гарантуєте безпеку суспільства, відновлюєте інфраструктуру та захищаєте екологію країни.

3.1. АРХІТЕКТУРА ТА СТРУКТУРНА ДЕКОМПОЗИЦІЯ ФІЛОСОФСЬКОГО ЕСЕ

Якісне есе має нагадувати ідеально складений двигун: кожен абзац є деталлю, яка передає крутий момент від вашої ідеї до свідомості читача. Орієнтовний обсяг: 3–5 сторінок. Робота повинна складатися з наступних обов'язкових елементів:

1. **Експозиція (Проблематизація):** Вступна частина. Чому обрана тема є критичним викликом для сучасного автосервісу? Що станеться, якщо інженери ігноруватимуть цю проблему?
2. **Гносеологічний та Онтологічний фундамент:** Залучення теоретичної бази. Обов'язкове використання філософських концепцій (наприклад: категоричний імператив І. Канта, ноосфера В. Вернадського, екзистенціалізм Ж.-П. Сартра, принцип відповідальності Г. Йонаса).
3. **Технологічна аргументація (Профіль J8 / 274):** Найголовніший блок. Ви повинні "приземлити" високу філософію на бетонну підлогу гаража. Наведіть конкретні приклади з практики діагностики, роботи з електронними блоками керування (ЕБК), ремонту ходової частини або спілкування з автовласниками.
4. **Соціально-адаптивний (Трансформаційний) висновок:** Як розв'язання цієї проблеми допомагає об'єднати колектив СТО, інтегрувати ветеранів, зняти психологічну напругу або зробити автопідприємство більш інклюзивним та гуманним простором.

СХЕМА 1. Алгоритм розробки аналітичного есе

[КОНСТРУКТОР ФІЛОСОФСЬКО-ТЕХНІЧНОГО ЕСЕ]

[ТЕЗА] → Ваша особиста думка (напр.: "Автоматизація не замінить механіка, а зробить його елітою").

↓

[АНТИТЕЗА] → Розгляд протилежної думки, міфів та фейків (напр.: "Всі кажуть, що сканери залишать нас без роботи").

↓

[СИНТЕЗ] → Вирішення конфлікту через філософську аргументацію та технічні факти (напр.: "Сканер дає лише код помилки, але фізичну причину поломки знаходить інтуїція та логіка діагноста").

↓

[ІМПЕРАТИВ] → Формування професійного правила (напр.: "Спеціаліст зобов'язаний постійно вчитися, щоб керувати ІШ, а не служити йому").

3.2. МАКСИМАЛЬНО РОЗГОРНУТИЙ РОЗБІР ТЕМ (ОБЕРІТЬ ОДНУ ДЛЯ НАПИСАННЯ)

Нижче наведено детальні "маршрутні карти" для кожної з чотирьох запропонованих у робочій програмі тем. Використовуйте ці підказки як каркас для вашого власного тексту.

ТЕМА 1. «Етичні проблеми автоматизації автосервісу: вплив комп'ютерних технологій на специфіку праці автомеханіка»

- **Філософський вектор (Що опрацювати):** Проаналізуйте перехід від ручної фізичної праці (Індустріальна епоха) до інтелектуальної взаємодії з кіберфізичними системами (Індустрія 4.0). Використайте концепцію німецького філософа М. Гайдеггера про «Постав» (Gestell) — небезпеку ситуації, коли техніка підпорядковує собі людину. Коли діагност сліпо вірить алгоритмам дилерського сканера, не розуміючи їхньої логіки, він відчужується від своєї праці, перетворюючись на звичайного оператора кнопок (додаток до машини).
- **Інженерний доказ (Профіль J8 / 274):** Опишіть реалії сучасного ремонту. Наприклад, систему ADAS (радары та камери адаптивного круїз-контролю). Якщо раніше слюсар просто міняв бампер за допомогою ключів, то зараз він мусить проводити складне калібрування оптики за

допомогою лазерних мішеней та програмного забезпечення. Доведіть, що комп'ютер лише вказує на ймовірнісну помилку (наприклад, "обрив ланцюга датчика"), але фізичний пошук перетертого дроту у джгуті вимагає від механіка просторової уяви, дедукції та інженерної інтуїції, які недоступні Штучному Інтелекту.

- **Соціально-адаптаційний висновок:** Розкрийте гуманістичний потенціал НТР. Автоматизація та комп'ютеризація СТО радикально знижують потребу у важкій фізичній праці. Це створює ідеальне безбар'єрне (інклюзивне) середовище для слухачів-ветеранів, які можуть мати фізичні обмеження після поранень. Вони можуть стати найвисокооплачуванишими фахівцями-аналітиками, програмістами блоків керування або майстрами-приймальниками, перетворюючи свій аналітичний розум та дисципліну на головний професійний капітал.

ТЕМА 2. «Синтетичний характер технікознавства: взаємозв'язок природничих, суспільних і технічних наук в автомобільній інженерії»

- **Філософський вектор (Що опрацювати):** Розкрийте сутність гносеології (теорії пізнання). Доведіть, що технічне знання — це унікальний синтез. Справжній інженер автомобільного транспорту мусить бути мультидисциплінарним мислителем. Він має об'єднати жорсткі, незмінні закони Природи з гнучкими потребами Суспільства та втілити це у Техніці. Згадайте емпіризм Ф. Бекона (знання через досвід) та раціоналізм Р. Декарта (знання через логіку та сумнів).
- **Інженерний доказ (Профіль J8 / 274):** Розгляньте конкретну операцію: проєктування або обслуговування гальмівної системи (ABS/ESP).
 - *Природничі науки:* механіку потрібно знати фізику тертя, гідравліку, термодинаміку (перетворення кінетичної енергії на теплову), властивості гальмівної рідини (гігроскопічність).
 - *Технічні науки:* знання опору матеріалів металів, алгоритмів роботи електромагнітних клапанів, протоколів CAN-шини.
 - *Суспільні науки (соціологія, психологія, етика):* вміння аргументовано пояснити замовнику, чому не можна економити на гальмівних колодках, здатність заспокоїти розлюченого клієнта, вміння працювати в команді з іншими слюсарями під час прокачування системи.
- **Соціально-адаптаційний висновок:** Зробіть акцент на тому, що "комунікація" та "емоційний інтелект" (соціальні науки) на автопідприємстві не менш важливі за вміння тримати гайковий ключ. Опишіть, як культура діалогу в гаражі, повага до різного життєвого досвіду колег (особливо ветеранів) та використання принципів *trauma-informed* спілкування гарантують стабільну і безперебійну роботу всього автопарку.

ТЕМА 3. «Екологічний імператив та концепція сталого розвитку: етика ресурсозбереження під час ремонту та утилізації автомобілів»

- **Філософський вектор (Що опрацювати):** Основою цього есе має стати вчення В. Вернадського про «Ноосферу» (сферу розуму, де людина свідомо бере відповідальність за еволюцію природи) та «Принцип відповідальності» Г. Йонаса, який стверджує, що сучасна техніка здатна знищити майбутнє, тому ми маємо діяти з огляду на безпеку наступних поколінь. Опишіть перехід від споживацької економіки (викачати, використати, викинути) до циркулярної економіки (відновити, переробити, використати знову).
- **Інженерний доказ (Профіль J8 / 274):** Візьміть найгострішу етико-екологічну дилему сучасного українського автосервісу — масове незаконне вирізання каталітичних нейтралізаторів та сажових фільтрів (DPF), а також глушіння клапанів рециркуляції (EGR) під виглядом "чіп-тюнінгу" та здешевлення експлуатації. Проаналізуйте наслідки цих дій: потрапляння канцерогенних часток (PM2.5) у повітря міст. Опишіть також проблему утилізації: що відбувається з відпрацьованим мастилом, якщо його вилити в ґрунт, або з літій-іонними акумуляторами електромобілів.
- **Соціально-адаптаційний висновок:** Як екологічна свідомість формує громадянську позицію? Для слухачів-ветеранів захист землі на фронті може органічно трансформуватися у захист української екології в мирному житті. Ініціативи з правильного сортування відходів на СТО, використання безпечних для дихання очисників, відмова від шкідливого "чіп-тюнінгу" — це акт патріотизму та прояв вищої ноосферної свідомості. Фахівець, який береже природу, автоматично здобуває повагу в суспільстві.

ТЕМА 4. «Моральна відповідальність фахівця за надійність технічного обслуговування як гарантія безпеки дорожнього руху»

- **Філософський вектор (Що опрацювати):** У центрі роздумів — етика обов'язку (деонтологія) та категоричний імператив Іммануїла Канта: людина повинна чинити так, щоб максима її волі

могла стати загальним законом. Іншими словами: чи хочете ви, щоб усі механіки у світі ремонтували гальма вашої родини так само недбало, як це іноді робиться на тіньових СТО? Також залучіть екзистенціалізм (Ж.-П. Сартра) з його концепцією абсолютної свободи вибору та повної відповідальності за кожну дію.

- **Інженерний доказ (Профіль J8 / 274):** Опишіть повсякденну рутину, яка приховує колосальну відповідальність. Наприклад, затягування колісних болтів або елементів підвіски (кульових опор, рульових тяг). Якщо механік ігнорує використання динамометричного ключа (покладаючись на "власну силу") або встановлює контрафактну деталь на прохання економного клієнта, він стає потенційним співучасником дорожньо-транспортної пригоди. Розгляньте дилему: керівник СТО вимагає "швидше випустити машину з боксу", а діагност бачить приховану загрозу в системі рульового керування. Що обрати: конфлікт з начальством чи ризик життям клієнта?
- **Соціально-адаптаційний висновок:** Моральна безкомпромісність — це маркер еліти. Поясніть, що для осіб із бойовим досвідом поняття "відповідальності за життя побратима" є базовим інстинктом. Перенесення цього інстинкту в цивільний автосервіс створює найвищий стандарт якості. Коли механік ставиться до кожного клієнтського автомобіля так, ніби в ньому поїде його власна дитина або бойовий підрозділ, він формує нову, європейську культуру надійності та безпеки, що стає основою розбудови вільного демократичного суспільства.

3.5. КРИТЕРІЇ ГЛИБОКОГО ОЦІНЮВАННЯ ТА ЧЕК-ЛИСТ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Після написання есе, перед завантаженням його в систему (LMS) або поданням викладачу, проведіть жорсткий самоаудит за наведеними нижче критеріями. Відповідь "ТАК" на всі твердження гарантує вам отримання максимального балу (14–16 балів за завдання, Відмінно 90-100%).

Блок 1. Формальні вимоги та доброчесність:

1. Моє есе є авторським продуктом. Я не копіював текст з інтернету і не використовував Штучний Інтелект для генерації фінальних думок (ШІ міг використовуватися лише для пошуку термінів).
2. Обсяг роботи відповідає заданим критеріям, текст поділено на логічні абзаци, присутній чіткий вступ та аргументований висновок.

Блок 2. Філософська глибина: 3. Я чітко використав та пояснив мінімум 3 професійні філософські терміни (наприклад: *онтологія, гносеологічний метод, категоричний імператив, ноосфера, симулякр, відчуження, стоїцизм, автаркія*). 4. Я згадав ім'я хоча б одного видатного мислителя (Вернадський, Кант, Гайдеггер, Франкл) та коректно застосував його концепцію до своєї теми.

Блок 3. Галузева експертність (J8 Автомобільний транспорт): 5. Моє есе не є "водою" про загальні речі. Я навів 1-2 конкретні приклади з технології ремонту, діагностики, будови двигуна чи систем активної безпеки автомобіля. 6. Читач мого есе беззаперечно зрозуміє, що автор глибоко розуміється на процесах, які відбуваються на сучасній станції технічного обслуговування чи в дилерському центрі.

Блок 4. Соціальна відповідальність (Trauma-informed): 7. Я показав, як вирішення описаної проблеми покращує психологічний клімат у колективі, сприяє інклюзивності або допомагає ветеранам адаптуватися до цивільного виробничого середовища.

Ваше есе — це ваш інтелектуальний паспорт. Здатність об'єднати складну філософську теорію з жорсткою металевою реальністю автомобільної інженерії є доказом того, що ви формуєтесь як висококласний фахівець, готовий до лідерства та відповідальності у процесі відбудови України.

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ 1–4. КОМПЛЕКСНА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Напрямок 4: Підготовка до модульних контролів

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ

Підготовка до підсумкового модульного контролю у закладі фахової передвищої освіти — це не механічне зазубрювання дат чи прізвищ філософів. Це складний інтелектуальний процес систематизації вашого світогляду. Справжній інженер-автомеханік відрізняється від звичайного виконавця тим, що бачить у металі, електросхемах та програмному коді фундаментальні закони природи та суспільства.

Особлива увага під час самостійної підготовки (якій відводиться по 2 години на кожний модуль) приділяється формуванню психологічної стійкості (резильєнтності). Тестування часто викликає стрес, особливо у слухачів, які проходять реінтеграцію після бойових дій. Філософія античного стоїцизму, яку ви вивчали, має стати вашим практичним інструментом для подолання екзаменаційної тривожності: ви фокусуєтесь виключно на власних знаннях (те, що під вашим контролем), відкидаючи хвилювання щодо самої оцінки (те, що поза вашим контролем).

4.1. ОПАНУВАННЯ БАЗОВОГО КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ В ІНЖЕНЕРНОМУ КОНТЕКСТІ

Для успішного проходження тестів ви повинні не просто знати визначення категорій онтології, гносеології та соціальної філософії, а вміти безпомилково перекладати їх на мову автомобільного транспорту.

СХЕМА 1. Матриця філософських категорій в автотранспортній галузі

Слухачам необхідно перенести цю матрицю в робочий зошит та використовувати як шпаргалку для самоперевірки.

[ІНЖЕНЕРНИЙ СЛОВНИК ФІЛОСОФСЬКИХ КАТЕГОРІЙ]

БЛОК А: ОНТОЛОГІЯ (Вчення про буття та структуру реальності)

- **Матерія:** Об'єктивна реальність. В автосервісі — це метали, сплави, полімери, з яких складається автомобіль; це фізичний опір матеріалу, з яким стикається механік під час обробки чи демонтажу деталей.
- **Рух:** Спосіб існування матерії. В інженерії — це кінематика підвіски, термодинамічні процеси у двигунах внутрішнього згоряння (перетворення теплової енергії на механічну роботу). Без руху не існує транспорту як феномену.
- **Простір і Час:** Умови проектування. В автодіагностиці — це мілісекунди впорскування палива, фази газорозподілу, розрахунок гальмівного шляху в просторі та час реакції електронних блоків керування (ЕБК) на сигнали датчиків.

БЛОК Б: ГНОСЕОЛОГІЯ (Теорія пізнання та логіка)

- **Істина:** Відповідність знань об'єктивній реальності. В автосервісі істина — це точно визначена за допомогою інструментальних методів першопричина поломки (а не суб'єктивні здогадки майстра чи хибні свідчення клієнта).
- **Емпіричне пізнання:** Досвід, отриманий через органи чуття (огляд візуального стану ремня ГРМ, перевірка люфтів ходової частини "на дотик").
- **Теоретичне пізнання:** Робота з абстрактними моделями (читання складних електричних схем (Wiring Diagrams), аналіз логів цифрових даних CAN-шини).

БЛОК В: СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ ТА ЕТИКА

- **Громадянське суспільство:** Самоорганізована система вільних людей. В автотранспорті — це створення незалежних профспілок перевізників, громадський контроль за безпекою доріг та якістю палива.
- **Етичний імператив:** Безумовний обов'язок діяти правильно. Гарантія того, що випущений вами з СТО автомобіль має 100% справну гальмівну та рульову системи, незалежно від бажання клієнта "зеконотити на запчастинах".

4.2. ПОВТОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЕТАПІВ ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОГО ПРОЦЕСУ ТА ІДЕЙ МИСЛИТЕЛІВ

Модульні контролі вимагатимуть від вас розуміння того, як філософські ідеї різних епох сформували сучасну науку і техніку.

1. **Античність (Від міфу до логосу):** Перехід від віри у міфи до раціонального пояснення світу. Згадайте *Арістотеля* — творця формальної логіки. Його закони (тотожності, несуперечності) є фундаментом сучасних алгоритмів комп'ютерної діагностики та програмування ЕБК. Без античної логіки не було б сучасного комп'ютера. Також згадайте *стоїків (Сенека, Епіктет)* — їхнє вчення про самовладання є ключем до психологічної стабільності діагноста в кризових ситуаціях.
2. **Новий час (Наукова революція):** Епоха, що породила механіку. *Френсіс Бекон* та його емпіричний метод (експеримент) — основа випробувань автомобілів на стендах. *Рене Декарт* та його раціоналізм (дедуктивний метод, правило "в усьому сумнівайся") — головний принцип професійного діагноста, який не довіряє сліпо словам клієнта, а все перевіряє приладами. Механістична картина світу І. Ньютона дозволила створити перші двигуни.
3. **Німецька класична та сучасна філософія:** *Іммануїл Кант* і його «категоричний імператив» вчать нас професійній відповідальності (дій так, ніби твій ремонт стане загальним законом для всіх). Екзистенціалізм (*М. Гайдеггер, Ж.-П. Сартр, В. Франкл*) попереджає про небезпеку перетворення людини на бездушний гвинтик технологічної системи (відчуження) і вчить шукати глибокий сенс («логотерапія») у подоланні травматичного досвіду через творчу інженерну працю.
4. **Українська філософія:** Кордоцентризм та ідея «сродної праці» *Григорія Сковороди*. Розуміння того, що вибір професії автомеханіка має бути продиктований не лише прагматикою, а й внутрішнім покликанням душі, що є найкращим запобіжником від професійного вигорання.

4.3. ОСМИСЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ЛЮДСТВА ТА РОЛІ АВТОТРАНСПОРТУ

Останній модуль курсу (Філософія науки і техніки) вимагає цілісного бачення ролі вашої професії у порятунку (або руйнуванні) цивілізації. Транспортна галузь є епіцентром глобальних викликів, і ви повинні знати відповіді на екзаменаційні питання щодо її соціальної ролі.

– **Екологічна криза (Імператив виживання):** Автотранспорт історично був одним із найбільших забруднювачів атмосфери (парниковий ефект, важкі метали). *Відповідь галузі (Ноосфера В. Вернадського):* Жорсткі екологічні стандарти (Євро-6, Євро-7), масовий перехід на електромобілі (EV) та водневі паливні елементи. Ваша роль як діагноста — безкомпромісно підтримувати системи очищення вихлопних газів (DPF, SCR/AdBlue) у робочому стані, відмовляючись від їх незаконного видалення.

– **Урбанізація та демографічна криза:** Мегаполіси задихаються від заторів, що руйнує соціальну інфраструктуру. *Відповідь галузі:* Інтелектуалізація логістики. Створення систем «розумного міста» (Smart City), інтеграція безпілотних автомобілів (автопілотів) для оптимізації трафіку та зменшення кількості ДТП через "людський фактор". Ваша роль — перехід від класичного слюсаря до IT-спеціаліста з обслуговування кіберфізичних систем (ADAS).

– **Техногенні та військові катастрофи:** Війна руйнує логістику та інфраструктуру. *Відповідь галузі:* Технології подвійного призначення, створення евакуаційного, медичного (Medevac) та високомобільного транспорту. Для слухачів із бойовим досвідом саме післявоєнна розбудова транспортних артерій держави та надійне обслуговування логістичних автопарків стає найвищою формою соціальної та економічної реінтеграції.

4.4. АЛГОРИТМ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ (ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ТА РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ)

Згідно з робочою програмою, на підготовку до модульних контролів відведено загалом 8 годин (по 2 години на кожен з 4-х змістових модулів). Для ефективного використання цього часу застосовуйте наступний алгоритм:

1. **Сканування (Перші 30 хв):** Перегляньте конспект лекцій та ваші аналітичні есе за поточний модуль. Виокремте 5-7 ключових термінів.
2. **Технічна прив'язка (Наступні 45 хв):** До кожного абстрактного терміна або імені філософа придумайте один жорсткий, конкретний приклад зі сфери ремонту автомобілів або

логістики (як у Схемі 1). Якщо ви можете пояснити ідею І. Канта чи В. Франкла на прикладі роботи з гальмівними колодками або поведінки в колективі СТО — ви гарантовано складете тест.

3. **Симуляція тестів (Останні 45 хв):** Опрацювання орієнтовного переліку питань з робочої програми. Формулювання коротких, лаконічних відповідей.

4. **Антистрес-протокол:** Перед самим відкриттям тесту в LMS або входом до аудиторії, зробіть дихальну вправу та згадайте принцип автаркії стоїків. Ви вже проробили величезну роботу. Тест — це лише формальність для підтвердження вашої інженерної зрілості.

Чек-лист фінальної самоперевірки (Перед складанням диференційованого заліку):

- Я розумію різницю між емпіричним (досвідним) та теоретичним (раціональним) пізнанням в автодіагностиці.
- Я можу пояснити концепцію "сродної праці" Г. Сковороди і те, як вона допомагає уникнути вигорання на автопідприємстві.
- Я знаю, що таке когнітивні упередження, і можу застосувати фактчекінг для протидії технічним фейкам (ІПСО) у своєму колективі.
- Я чітко усвідомлюю свою моральну відповідальність за безпеку експлуатації та екологічність транспортних засобів, які я буду обслуговувати або ремонтувати.

Ваша успішна самотійна підготовка — це не просто закриття академічних боргів. Це формування міцного фундаменту вашого професійного "Я". Сучасна держава потребує не просто "робочих рук", вона критично потребує мислячих, відповідальних і психологічно стійких фахівців європейського рівня, здатних взяти на себе місію її відбудови.